rijksuniversiteit groningen / faculteit economie en bedrijfskunde

Faculteit Economie en Bedrijfskunde
Academisch jaar
2025-2026
--
Regels en Richtlijnen van de Examencommissie
--
Regeling Waardering Opdrachten en Deeltentamens
--

Colofon

Deze gids is een uitgave van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen.

Redactie	Examencommissie FEB
Vastgesteld	26/08/2025
Originele publicatie	Augustus 2025
Gewijzigde versie[1]	Januari 2026
Opmaak	Examencommissie FEB

[1] De wijziging betreft het verwijderen van het elfde lid van artikel 10.

I Regels & Richtlijnen van de Examencommissie

Regels en Richtlijnen, zoals bedoeld in artikel 7.12b, eerste en derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, voor alle opleidingen die door de Faculteit Economie en Bedrijfskunde (FEB) worden aangeboden.

De Examencommissie voor de hiervoor genoemde opleidingen, hierna: de Examencommissie, gelet op: artikel 7.12b, eerste en derde lid van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

BESLUIT
de volgende regels en richtlijnen vast te stellen:

Artikel 1. Begripsomschrijvingen[2]

In deze Regels & Richtlijnen wordt verstaan onder:

OER:	de Onderwijs- en Examenregelingen voor de in de aanhef genoemde opleidingen, alsmede de door de Faculteit Economie en Bedrijfskunde (FEB) aangeboden deficiëntieprogramma's.
examinandus:	degene die zich onderwerpt aan een tentamen of examen.
tentamen:	onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een onderwijseenheid alsmede de beoordeling van de resultaten van het onderzoek. Een tentamen kan uit meerdere delen bestaan. De uitslagen van deze delen bepalen tezamen de tentamenuitslag op de wijze zoals uiteengezet in de Regeling Waardering Opdrachten en Deeltentamens.
praktische oefening	een onderwijsactiviteit of een verzameling van onderwijsactiviteiten die onder begeleiding van één of meer docent(en) plaatsvindt en waarvan het beoogde leereffect slechts kan worden geborgd indien een student deelneemt aan die onderwijsactiviteit(en) en tijdens de onderwijsactiviteit(en) het gewenste leereffect realiseert.
onderdeel of vak:	onderwijseenheid van de opleiding in de zin van artikel 7.3 van de WHW.
tentamenzitting:	het gedeelte van een tentamen dat op een door de faculteit vastgestelde tijd en plaats en onder direct toezicht van een examinator wordt afgenomen.
examen:	het onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een opleiding, alsmede de beoordeling van de resultaten van het onderzoek.
student:	degene die is ingeschreven aan de universiteit voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding.
examinator:	degene die op grond van artikel 7.12 van de WHW door de Examencommissie als zodanig is aangewezen.
ProgRESS WWW:	digitaal inteken- en cijferregistratieprogramma van de Rijksuniversiteit Groningen.
Brightspace:	digitale leeromgeving van de Rijksuniversiteit Groningen.
WHW:	de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.
FEB:	Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de Rijksuniversiteit Groningen.
RUG:	Rijksuniversiteit Groningen.
Examencommissie:	het onafhankelijk orgaan belast met taken en bevoegdheden als vermeld in de artikelen 7.11 en 7.12 van de WHW.

[2] Tevens van toepassing op de Regeling Waardering Opdrachten en Deeltentamens

Artikel 2. Dagelijkse gang van zaken Examencommissie

1. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit tenminste drie leden waaronder de voorzitter van de commissie en de secretaris(sen) van de commissie. De Examencommissie kan uit haar midden een toegevoegd lid van het Dagelijks Bestuur aanwijzen. Het Dagelijks Bestuur is belast met de behartiging van de dagelijkse gang van zaken van de Examencommissie.
2. Tot de dagelijkse gang van zaken worden onder meer gerekend:
   a) beslissingen omtrent de goedkeuring van onderwijseenheden, zoals bedoeld in artikel 7.3d WHW,
   b) beslissingen omtrent regelingen die in afwijking van de geldende bepalingen op verzoek van de student kunnen worden getroffen,
   c) beslissingen omtrent vrijstellingen,
   d) voorbereiding van de vaststelling van de uitslag van examens,
   e) het treffen van maatregelen bij inbreuk op de orde tijdens een tentamenzitting, zoals bedoeld in artikel 9 en artikel 9A, en bij onregelmatigheden waaronder fraude, zoals bedoeld in artikel 11
   f) het uitsluiten van een student van deelname aan een tentamen op grond van een onvoldoende beoordeling van de Praktische Oefening zoals bedoeld in artikel 10
3. Het Dagelijks Bestuur van de Examencommissie is verantwoording verschuldigd aan de Examencommissie.
4. Er is een mandateringsregister voor mandaten die door de Examencommissie zijn verleend.

Artikel 3. Het afnemen van tentamens

1. De Examencommissie wijst voor het afnemen van elk tentamen één of meer examinatoren aan.
   a. Aanwijzing van examinatoren vindt plaats op basis van de "*Criteria aanwijzen van examinatoren FEB*" zoals vastgesteld door de Examencommissie FEB.
   b. De Examencommissie kan in individuele gevallen overgaan tot intrekking van de aanwijzing als examinator indien de examinator zich niet houdt aan wet- en regelgeving of aan de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie en/of de Regeling Waardering Opdrachten en Deeltentamens, of als de examinator op het gebied van toetsing waaronder begrepen het maken, afnemen, beoordelen van tentamens, herhaaldelijk tekortschiet.
   c. De Examencommissie kan in individuele gevallen overgaan tot intrekking van de aanwijzing als examinator indien deze in zijn verplichtingen jegens studenten ernstig tekortschiet.
2. Elk tentamen omvat het door de examinator te verrichten onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek.
3. In geval één en hetzelfde tentamen al dan niet tezelfdertijd door meer dan één examinator wordt afgenomen en de uitkomst daarvan wordt beoordeeld, ziet de Examencommissie erop toe, dat de examinatoren beoordelen aan de hand van dezelfde normen. Daartoe worden de betreffende normen door de betrokken examinatoren tevoren schriftelijk vastgelegd. Zo nodig wijst de Examencommissie een voor het tentamineren eerstverantwoordelijke examinator aan.
4. De Examencommissie laat door de facultaire onderwijsadministratie vaststellen of door studenten is voldaan aan de voorwaarden voor toelating tot het tentamen.

Artikel 4. Vaststelling uitslag examen

De Examencommissie stelt de uitslag van het examen vast.

Artikel 5. Vaststelling uitslag tentamen

De door de Examencommissie aangewezen examinator stelt de uitslag van het tentamen vast. Vaststelling van het oordeel over de kennis, kunde en inzichten van de student is voorbehouden aan de examinator.

Artikel 6. Mondeling tentamen

Met de instemming van de examinandi kan een examinator besluiten, dat een bepaald tentamen door hen tezamen mondeling zal worden afgelegd.

Artikel 7. Inschrijving voor en deelname aan tentamens

1. Studenten die zich aangemeld hebben voor een of meer vakken, worden in collegeweek 5 van het betreffende blok door de faculteit ingeschreven voor de bijbehorende tentamens. Deze tentameninschrijving vindt alleen plaats als de student bij aanvang van het betreffende blok voldoet aan de ingangseisen voor de betreffende vakken. De faculteit stuurt studenten een overzicht van alle tentamens waarvoor zij zijn aangemeld.
2. In collegeweek 5 van ieder blok dienen studenten hun tentameninschrijving te controleren in ProgRESS WWW. Zij kunnen zich alsnog voor tentamens aanmelden, mits zij bij het begin van het blok gerechtigd waren aan de bijbehorende vakken deel te nemen.
3. Deelname aan de Praktische Oefening van het vak alsmede een voldoende beoordeling van die Praktische Oefening kunnen als voorwaarde worden gesteld voor toelating tot het tentamen van het vak.
4. De aanmelding voor een (her)tentamen kan in de 5e collegeweek van het betreffende blok ongedaan gemaakt worden. Indien de afmelding een tentamen betreft, wordt de student niet door de faculteit ingeschreven voor het hertentamen. Studenten kunnen zich in de 5e collegeweek voor het hertentamen aanmelden.
5. Voor de hertentamens van het 2e blok van semester 2 gelden afwijkende termijnen die tijdig door het onderwijsbureau worden vastgesteld en gecommuniceerd.
6. Indien bij controle achteraf blijkt dat een student niet gerechtigd was aan de tentamenzitting deel te nemen, wordt het resultaat van het betreffende tentamendeel ongeldig verklaard, tenzij de Examencommissie op schriftelijk verzoek van de student anders beslist.
7. Wie niet voldoet aan de hiervoor beschreven inschrijvingsprocedure voor tentamens wordt geacht niet aan het tentamen te hebben deelgenomen, tenzij de Examencommissie op schriftelijk verzoek van de student anders beslist.
8. Ten aanzien van de inschrijvingen voor vakken van de opleiding EOR kunnen andere termijnen gelden. Studenten van deze opleiding worden door de opleiding EOR tijdig op de hoogte gesteld van afwijkende procedures, eisen en termijnen.

Artikel 8. Buitenregulier tentamen

1. De onderstaande bepalingen zijn uitsluitend van toepassing op vakken die door FEB worden aangeboden.
2. Een student kan de Examencommissie schriftelijk verzoeken om aan hem of haar een buitenreguliere tentamenmogelijkheid toe te kennen.

3. Een dergelijk verzoek kan worden toegewezen indien de student het laatste vak ter voltooiing van de opleiding niet met een voldoende heeft afgerond en het niet toekennen van een buitenreguliere tentamenmogelijkheid onaanvaardbare studievertraging oplevert.
4. Een buitenreguliere tentamenmogelijkheid staat niet open voor een vak dat reeds eerder met een voldoende is afgerond, noch voor de vakken *Bachelorafstudeerwerkstuk*, *Bachelor's Thesis*, *Research Paper Pre-MSc*, *Masterafstudeerwerkstuk* en *Master's Thesis*.
5. Gezien de aard, inhoud en uitvoering van de tentamens van de vakken *IC AIS Comprehensive Design* en *Audit & Assurance II* van de Executive Master of Accountancy is het niet mogelijk deze buitenregulier aan te bieden.
6. Indien een student in het eerste semester, maar voor 1 januari, van enig academisch jaar aan de vereisten voor een buitenregulier tentamen voldoet, dient zij/hij het verzoek voor een buitenregulier tentamen uiterlijk 1 januari van datzelfde academisch jaar in te dienen. Indien het verzoek wordt toegewezen, dient het buitenreguliere tentamen uiterlijk op 31 januari van datzelfde academisch jaar plaats te vinden.
7. Indien een student na 1 januari van enig academisch jaar aan de vereisten voor een buitenregulier tentamen voldoet, dient zij/hij het verzoek voor een buitenregulier tentamen uiterlijk 1 augustus van datzelfde academisch jaar in te dienen. Het verzoek zal niet voor 1 februari van datzelfde academisch jaar in behandeling worden genomen. Indien het verzoek wordt toegewezen, dient het buitenreguliere tentamen uiterlijk op 31 augustus van datzelfde academisch jaar plaats te vinden.
8. Een verzoek tot toekenning van een buitenreguliere tentamenmogelijkheid zal alleen in behandeling worden genomen indien het vergezeld gaat van een goedgekeurd programma, dan wel het vakkenpakket in ProgRESS WWW is goedgekeurd.
9. Voor het toekennen van een buitenreguliere tentamenmogelijkheid gelden de navolgende criteria:
   a) uit de gegevens in ProgRESSWWW blijkt dat het gaat om het laatst te behalen tentamen ter afsluiting van het goedgekeurde programma,
   b) het afstudeerwerkstuk dient succesvol te zijn afgerond,
   c) de studievertraging bedraagt bij het niet toekennen van de buitenreguliere tentamenmogelijkheid meer dan 140 kalenderdagen (20 weken), waarbij deze vertraging wordt gerekend als de tijd in kalenderdagen vanaf de datum van ontvangst van een geldige aanvraag tot en met de dag van het eerste tentamen van de tentamenperiode waarin het vak waarvoor het buitenreguliere tentamen wordt aangevraagd, wordt getentamineerd,
   d) de examinandus moet hebben deelgenomen aan de laatste twee reguliere tentamenmogelijkheden van het vak waarvoor zij/hij een buitenreguliere tentamenmogelijkheid aanvraagt, en daarop tenminste de cijfers 4 en 5 hebben behaald.
10. Een buitenregulier tentamen kan per student slechts eenmaal per opleiding worden toegewezen.

Artikel 9. De orde tijdens een tentamenzitting

1. In de tentamenzaal is gedurende de gehele tentamenzitting tenminste één examinator aanwezig. De examinator is verantwoordelijk voor de gang van zaken vóór, tijdens en na de tentamenzitting. De Examencommissie draagt er zorg voor, dat ten behoeve van de tentamenzitting surveillanten worden aangewezen, die erop

toezien dat de tentamenzitting in goede orde verloopt. De examinator geeft leiding aan de aanwezige surveillanten: iedere surveillant krijgt zijn instructies over de werkzaamheden en de gang van zaken tijdens de tentamenzitting van de examinator.

2. In beginsel kunnen uitsluitend studenten die op de voorgeschreven wijze voor een tentamen staan ingeschreven (zie artikel 7) aan een tentamenzitting deelnemen.
3. Studenten dienen op tijd in de tentamenzaal aanwezig te zijn. Binnen 30 minuten na aanvang van enige tentamenzitting mag geen van de deelnemende studenten de zaal verlaten. Gedurende deze periode kunnen eventueel te laat verschijnende studenten alsnog tot de tentamenzitting worden toegelaten. Zodra enige deelnemer de tentamenzaal heeft verlaten, mogen geen studenten meer tot de tentamenzitting worden toegelaten.
4. De examinandus is verplicht de aanwijzingen van de Examencommissie c.q. de examinator die voor de aanvang van het tentamen of de tentamenzitting zijn gepubliceerd, alsmede aanwijzingen die tijdens de tentamenzitting en onmiddellijk na afloop daarvan worden gegeven, op te volgen.
5. Slechts in geval de orde van de tentamenzitting verstoord dreigt te worden en de examinandus één of meer aanwijzingen als bedoeld in het vierde lid van dit artikel niet opvolgt, kan hij of zij door de examinator worden uitgesloten van verdere deelname aan de betreffende tentamenzitting en worden verwijderd uit de tentamenzaal. De uitsluiting heeft tot gevolg dat geen uitslag wordt vastgesteld van het tentamen. Indien een examinandus door de examinator wordt uitgesloten van verdere deelname aan een tentamenzitting brengt de laatste aan de Examencommissie schriftelijk verslag uit van de gebeurtenissen en beweegredenen die de examinator tot het besluit van uitsluiting en verwijdering hebben gebracht.
6. Tijdens de tentamenzitting moeten alle vraag- en antwoordformulieren alsmede alle kladpapier binnen de tentamenzaal blijven en na afloop van het tentamen worden ingeleverd, tenzij de examinator anders beslist. Het is niet toegestaan tijdens het tentamen de vraag- en antwoordformulieren of het kladpapier over te schrijven.
7. Tijdens de tentamenzitting mogen op de tafel in de tentamenzaal of binnen handbereik geen andere zaken aanwezig zijn dan: een inschrijfbewijs voor het tentamen, een studentenkaart, het tentamen, een antwoordformulier c.q. een scoreformulier, eventueel verstrekt kladpapier, schrijfgerei, een rekenmachine (zie ook het negende en tiende lid van dit artikel) en, indien dit van tevoren is toegestaan, naslagmateriaal. Bij open- boek tentamens is het toegestaan de door de examinator aangewezen literatuur te raadplegen. Ongeoorloofde aanwezigheid op tafel of binnen handbereik van naslagmateriaal wordt beschouwd als fraude en zal dienovereenkomstig door de Examencommissie worden behandeld.
8. Mobiele telefoons en soortgelijke elektronische communicatiemiddelen, alsmede dragers van inhoudelijke informatie moeten gedurende de tentamenzitting uitgeschakeld zijn en mogen zich niet binnen handbereik bevinden, tenzij de examinator blijkens het voorblad van het tentamen anders heeft bepaald. Ongeoorloofde aanwezigheid op tafel of binnen handbereik van informatiedragers wordt beschouwd als fraude en zal dienovereenkomstig door de Examencommissie worden behandeld.
9. Tijdens een tentamenzitting mogen uitsluitend de rekenmachines *Casio fx-82ES*, *Casio fx-82ES Plus*, *Casio fx-82MS*, *Casio fx-82EX*, *Casio fx-85ES*, *Casio fx-85ES Plus*, *Casio fx-85MS*, *Casio fx-85EX* of *FX-82NL* worden gebruikt, tenzij de examinator middels het voorblad van het tentamen heeft bepaald en via Brightspace op voorhand aan de studenten kenbaar heeft gemaakt dat ook andere typen mogen worden gebruikt. Daarbij kan de examinator bepalen dat gebruik van

een bepaalde categorie[3] rekenmachine is toegestaan of uitgesloten. Tevens kan de examinator de aanwezigheid van een rekenmachine op tafel of binnen handbereik te allen tijde verbieden mits dit uitdrukkelijk op het voorblad is aangegeven. Aanwezigheid op tafel of binnen handbereik van een rekenmachine in strijd met de aanwijzingen op het voorblad wordt beschouwd als fraude en zal als zodanig door de Examencommissie worden behandeld.

10. Surveillanten dienen te controleren of aanwezige rekenmachines van een toegestaan type zijn.
11. Gedurende de gehele tentamenzitting is contact met medestudenten verboden. Ongeoorloofd contact wordt beschouwd als fraude en zal dienovereenkomstig door de Examencommissie worden behandeld.
12. In geval door een surveillant of examinator wordt geconstateerd dat de examinandus in strijd met het zevende, achtste, negende of elfde lid van dit artikel handelt of heeft gehandeld wordt dit vergrijp door de examinator schriftelijk aan de Examencommissie gerapporteerd. In dit rapport vermeldt de examinator waarom zij/hij van mening is dat van een overtreding van de genoemde leden van dit artikel sprake is. De Examencommissie stelt ten behoeve van de rapportage een model proces-verbaal beschikbaar. Naar aanleiding van het rapport van de examinator kan de Examencommissie besluiten de Examinandus uit te sluiten van het tentamen en tevens kan de Examencommissie het gedrag van de examinandus als fraude aanmerken en dienovereenkomstig behandelen.
13. Bij een vermoeden van fraude tijdens de tentamenzitting wordt dit vermoeden ter kennis van de betreffende student gebracht. De examinator mag met het oog op aantonen van fraude meegebrachte bezittingen of eigendommen van de student onderzoeken. Indien er naar aanleiding van dit onderzoek bewijzen van fraude worden gevonden, worden deze bewijzen zeker gesteld.
14. Alvorens tot een besluit tot uitsluiting van het tentamen en/of tot een maatregel te komen, geeft de Examencommissie de examinandus inzage in het rapport van de examinator en stelt de Examencommissie de examinandus in de gelegenheid zich tegen de beschuldiging te verweren.
15. Examinatoren en surveillanten zijn bevoegd en verplicht om de identiteit van de in de tentamenzaal aanwezige personen vast te stellen, in beginsel aan de hand van de studentenkaart. Zij dienen erop toe te zien dat de identiteit correspondeert met de naam op het inschrijfbewijs en op het tentamenformulier. Indien de student zich niet door middel van een geldig identiteitsbewijs kan identificeren, wordt het tentamen ongeldig verklaard tenzij de Examencommissie op schriftelijk verzoek van de student anders beslist.
16. Het tijdelijk verlaten van de tentamenzaal is alleen toegestaan onder begeleiding en slechts in het geval van medische noodzaak, blijkend uit een vooraf bij de studieadviseur ingeleverde doktersverklaring. Voor het verlaten van de tentamenzaal vanwege een medische noodzaak zal steeds toestemming van de examinator van het tentamen moeten worden verkregen.
17. In uitzonderlijke gevallen kan de examinator van het bepaalde in de leden 1 tot en 16 van dit artikel afwijken.

Artikel 9A. De orde tijdens online tentamenzittingen

Artikel 9A is van toepassing op tentamens die in de vorm van online tentamenzittingen worden afgenomen en waarvan de resultaten (mede)bepalend zijn voor het tentamencijfer zoals gedefinieerd in de regeling Waardering Opdrachten en Deeltentamens (RWO&D). Zonder de

[3] *Categorieën rekenmachines: programmeerbaar/niet programmeerbaar; grafisch/niet grafisch.*

expliciete toestemming van de Examencommissie mogen geen online tentamens worden afgenomen. Dit artikel is niet van toepassing op opdrachten zoals gedefinieerd in de RWO&D en waarvan de resultaten bepalend zijn voor het opdrachtcijfer.

1. Tentamenzittingen dienen door een examinandus zelfstandig en zonder overleg met anderen te worden volbracht.
2. Een online tentamenzitting heeft een duur van ten hoogste twee uur voor examinandi zonder een voorziening 'extra tijd' en een duur van ten hoogste twee uur en twintig minuten voor examinandi met een voorziening 'extra tijd'. De Examencommissie kan van deze bepaling ontheffing verlenen.
3. In beginsel kunnen uitsluitend studenten die op de voorgeschreven wijze voor een tentamen staan ingeschreven (zie artikel 7) aan een online tentamenzitting deelnemen.
4. De examinandus dient zich voor aanvang van een online tentamenzitting op het online platform als aanwezig te melden. Aan een examinandus die zich te laat als aanwezig meldt kan door de examinator de toegang tot de tentamenvragen en/of tentamenopdrachten worden geweigerd.
5. Iedere online tentamenzitting vindt plaats onder toezicht van een examinator.
6. Tijdens een online tentamenzitting houdt de examinator van het vak toezicht op de examinandi die deelnemen aan het tentamen. De examinator is verantwoordelijk voor de gang van zaken vóór, tijdens en na de online tentamenzitting. De examinator kan in zijn toezicht worden bijgestaan door surveillanten. De Examencommissie draagt er zorg voor dat ten behoeve van de online tentamenzitting surveillanten worden aangewezen die erop toezien dat de online tentamenzitting in goede orde verloopt. De examinator geeft leiding aan de aanwezige surveillanten en iedere surveillant krijgt voorafgaand aan de online tentamenzitting van de examinator alle benodigde instructies over de werkzaamheden en de gang van zaken tijdens de online tentamenzitting. Per 40 examinandi dient ten minste één examinator of surveillant toezicht te houden.
7. De examinandus is verplicht de aanwijzingen van de Examencommissie c.q. de examinator die voor de aanvang van de online tentamenzitting zijn gepubliceerd, alsmede aanwijzingen die tijdens de online tentamenzitting en onmiddellijk na afloop daarvan worden gegeven, op te volgen.
8. In geval de orde van de online tentamenzitting verstoord dreigt te worden en de examinandus één of meer aanwijzingen als bedoeld in het zevende lid van dit artikel niet opvolgt, dan kan deze door de examinator worden verwijderd uit de betreffende online tentamenzitting. De verwijdering heeft tot gevolg dat geen uitslag wordt vastgesteld van de online tentamenzitting. Indien een examinandus door de examinator wordt verwijderd uit een online tentamenzitting, brengt de laatste aan de Examencommissie schriftelijk verslag uit van de gebeurtenissen en beweegredenen die de examinator tot het besluit van uitsluiting hebben gebracht.
9. Iedere examinandus dient tijdens de online tentamenzitting steeds beschikbaar te zijn voor controle door examinator of surveillant op verboden gedragingen en dient daarvoor op ieder moment van de tentamenzitting in verbinding te staan met het systeem waarop het tentamen wordt uitgevoerd. Indien een examinator of surveillant constateert dat geen contact bestaat tussen examinandus en het systeem waarop het tentamen wordt uitgevoerd, kan de examinator constateren dat de examinandus zich in strijd met dit artikel aan het toezicht heeft onttrokken. Daarbij hoeft door de examinator geen onderscheid te worden gemaakt tussen het zich onttrekken aan het toezicht door de examinandus enerzijds en het ontbreken van de mogelijkheid van toezicht door technische onvolkomenheden anderzijds.

10. Tijdens online tentamenzittingen mag naslagmateriaal worden geraadpleegd, tenzij de examinator anders heeft bepaald. Naast naslagmateriaal mogen op de tafel waaraan het tentamen wordt gemaakt tijdens een online tentamenzitting geen andere zaken aanwezig zijn dan: een desktop- of laptopcomputer, een studentenkaart, eventueel kladpapier, schrijfgerei en een rekenmachine. Ongeoorloofde aanwezigheid op tafel of binnen handbereik van naslagmateriaal wordt beschouwd als fraude en zal dienovereenkomstig door de Examencommissie worden behandeld.
11. Gedurende de gehele online tentamenzitting is overleg met anderen dan examinatoren of surveillanten -verbaal of op andere wijze- verboden. De examinator en de surveillanten zien er actief op toe dat het verbod op overleg met derden wordt nageleefd. Indien een surveillant een overtreding van dit verbod constateert rapporteert deze de overtreding aan de examinator. Ongeoorloofd contact wordt beschouwd als fraude en zal dienovereenkomstig door de Examencommissie worden behandeld.
12. In geval door een surveillant of examinator wordt geconstateerd dat de examinandus in strijd met artikel zevende, achtste, negende, tiende of elfde lid van dit artikel handelt of heeft gehandeld wordt dit vergrijp door de examinator schriftelijk aan de Examencommissie gerapporteerd. In dit rapport vermeldt de examinator waarom zij/hij van mening is dat van een overtreding van de genoemde leden van dit artikel sprake is. Naar aanleiding van het rapport van de examinator kan de Examencommissie besluiten de examinandus uit te sluiten van het tentamen en tevens kan de Examencommissie het gedrag van de examinandus als fraude aanmerken en dienovereenkomstig behandelen. Gedurende de procedure zal het door de examinandus gemaakte werk niet worden beoordeeld.
13. Bij een vermoeden van fraude tijdens een online tentamenzitting of in verband met een online tentamenopdracht wordt dit vermoeden ter kennis van de betreffende student gebracht. De examinator mag met het oog op aantonen van fraude, gedragingen registreren. Indien er naar aanleiding van dit onderzoek bewijzen van fraude worden gevonden, worden deze voor de Examencommissie beschikbaar gemaakt.
14. Alvorens tot een besluit tot uitsluiting van het tentamen en/of tot een andere sanctie of maatregel te komen, geeft de Examencommissie de examinandus inzage in het rapport van de examinator en stelt de Examencommissie de examinandus in de gelegenheid zich tegen de beschuldiging te verweren.
15. Examinatoren en surveillanten zijn bevoegd en verplicht om de identiteit van elk van de examinandi die aan het online tentamen deelnemen, vast te stellen, in beginsel aan de hand van de studentenkaart. Zij dienen erop toe te zien dat de identiteit correspondeert met de naam en het studentnummer in het registratiebestand van het online tentamen. Indien de student zich niet op eerste aanvraag door middel van een geldig identiteitsbewijs kan identificeren, wordt het tentamen ongeldig verklaard tenzij de Examencommissie op schriftelijk verzoek van de student anders beslist.
16. Tijdens een online tentamenzitting is het tijdelijk onttrekken aan het toezicht niet toegestaan.
17. In uitzonderlijke gevallen kan de examinator van het bepaalde in leden 1 tot en met 16 van dit artikel afwijken.

Artikel 10 Praktische Oefening

Een *Praktische Oefening* is een onderwijsactiviteit of een verzameling van onderwijsactiviteiten die onder begeleiding van één of meer docent(en) plaatsvindt en waarvan het beoogde leereffect slechts kan worden geborgd indien een student deelneemt aan die onderwijsactiviteit(en) en tijdens de onderwijsactiviteit(en) het gewenste leereffect realiseert.

Indien de examinator alleen door observatie van het leerproces tot een correcte beoordeling van kennis, kunde en inzichten kan komen, of indien voor het te realiseren leereffect een student afhankelijk is van de deelname van andere studenten, kan deelname aan één of meer onderdelen van de Praktische Oefeningen of het als voldoende beoordeeld zijn van de Praktische Oefening daarom als voorwaarde worden gesteld voor deelname aan het tentamen of aan deeltentamens van de betreffende onderwijseenheid.
In geval van het vak *Bachelor afstudeerwerkstuk* en/of *Master afstudeerwerkstuk* alsmede de '*Research Paper Pre-MSc*', kan de Praktische Oefening zo ook als voorwaarde worden gesteld voor de beoordeling van het ingeleverde werkstuk.
Een Praktische Oefening kan uit meerdere onderdelen bestaan.

1. Toelating tot de Praktische Oefening. Inschrijving in een vak geeft een student het recht op deelname aan de Praktische Oefening.
2. Uitsluiting van de Praktische Oefening. De Examencommissie kan, indien een student bij wijze van sanctie wordt uitgesloten van deelname aan het tentamen, deze tevens uitsluiten van deelname aan de Praktische Oefening van de betreffende onderwijseenheid.
3. Vrijstelling van de Praktische Oefening. De Examencommissie kan een student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende opleidingsdirecteur of opleidingscoördinator, een gehele of gedeeltelijke vrijstelling verlenen van de verplichting tot deelname van een Praktische Oefening met behoud van toestemming om het bijbehorende tentamen te doen, indien de student:
    a. hetzij een qua inhoud en niveau overeenkomstige Praktische Oefening van een universitaire of hogere beroepsopleiding in Nederland of in het buitenland met goed gevolg heeft voltooid;
    b. hetzij aantoont door werk- c.q. beroepservaring of anderszins over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken m.b.t. het desbetreffende vak.

    De Examencommissie heeft het recht, in geval van het verlenen van een gehele of gedeeltelijke vrijstelling van de verplichting tot deelname aan de Praktische Oefening, aanvullende eisen te stellen. Toekenning van een vrijstelling van de verplichting tot deelname aan de Praktische Oefening heeft geen gevolgen voor de beoordeling van het tentamen van het betreffende vak.
4. Eisen ten aanzien van deelname aan de Praktische Oefening en de te leveren prestaties. Indien in de OER en in de cursusdocumentatie de Praktische Oefening van het vak als voorwaarde voor deelname aan het tentamen wordt vermeld, kan aanwezigheid bij Praktische Oefeningen verplicht worden gesteld. Tevens kunnen aan de in het kader van de Praktische Oefening te leveren prestaties eisen, zoals het tijdig inleveren van gedeelten van werkstukken en het correct beantwoorden van vragen, worden gesteld. Het is de examinator van een onderwijseenheid toegestaan eisen te stellen ten aanzien van het minimumaantal onderdelen van de Praktische Oefening waaraan dient te zijn deelgenomen. Tevens kan de examinator eisen dat aan één of meer specifieke onderdelen van de Praktische Oefening is deelgenomen.
5. Beoordeling van de Praktische Oefening. De beoordeling van de door een student in het kader van een Praktische Oefening geleverde prestaties vindt uitsluiten plaats aan de hand van de voor- of bij aanvang van de cursus gepubliceerde eisen. De beoordeling is in de vorm van een ***voldoende*** of een ***onvoldoende***.
6. Toelating tot het tentamen. Indien de Praktische Oefening geldt als voorwaarde voor toelating tot het tentamen en de Praktische Oefening als onvoldoende is beoordeeld, verliest een student daarmee het recht op deelname aan het tentamen. In dat geval volgt geen cijfer op ProgRESS.
7. Reparatie van de Praktische Oefening. Indien een student niet heeft voldaan aan de eisen van de Praktische Oefening waardoor deze met een onvoldoende is beoordeeld, dient -om tot het betreffende tentamen te worden toegelaten- de Praktische Oefening

opnieuw en geheel te worden doorlopen. In geval een student vanwege *Bijzondere Persoonlijke Omstandigheden* niet heeft kunnen voldoen aan de eisen van de Praktische Oefening, kan de Examencommissie, na consultatie van de vakcoördinator en studieadviseur en op verzoek van de student, een gehele of gedeeltelijke vrijstelling toekennen waarbij wel aanvullende voorwaarden kunnen worden gesteld die de aard van een reparatie kunnen hebben en waarbij het aan de student is aan te tonen dat deze heeft voldaan aan (gedeelten van) de verplichtingen van de Praktische Oefening(en). Eerdere (gedeeltelijke) deelname aan de Praktische Oefening staat een vrijstelling voor een Praktische Oefening niet in de weg.

8. Vaststelling en bekendmaking van de beoordeling van de Praktische Oefening. De examinator stelt de uitslag van een Praktische Oefening vast en verschaft de onderwijsadministratie de nodige gegevens ten behoeve van de toelating tot deelname aan het tentamen. De termijn waarop de uitslag van de Praktische Oefening aan studenten bekend wordt gemaakt is maximaal 10 werkdagen na de dag van het laatste onderdeel van de Praktische Oefening maar in ieder geval voorafgaand aan de beoordeling van het tentamen. In gevallen waarin dit redelijkerwijs niet van de examinator verlangd kan worden kan de opleidingsdirecteur vooraf een afwijkende termijn vaststellen. In geval van opeenvolgende onderdelen van de Praktische Oefeningen waarbij kennis, inzichten en vaardigheden opgedaan in een of meerdere eerdere onderdelen van belang zijn voor het beoogde leereffect van een volgend onderdeel en/of indien een onderdeel van de Praktische Oefening geldt als cruciaal voor een voldoende beoordeling van de Praktische Oefening, wordt het resultaat van het eerdere onderdeel bekend gemaakt voor het daaropvolgende onderdeel. In geval van een negatief oordeel over aanwezigheid en/of geleverde prestatie waardoor de deelname aan het tentamen van het vak wordt gestuit, onderbouwt de examinator van het vak het oordeel aan de hand van de bij aanvang van de cursus gepubliceerde eisen met betrekking tot de Praktische Oefening.
9. Geldigheid. Het resultaat van de Praktische Oefening is slechts geldig in het semester waarin het vak wordt aangeboden. De Examencommissie kan op verzoek van een student beslissen de geldigheid van zijn of haar resultaat van een specifieke Praktische Oefening te verlengen. Tevens kan de Examencommissie op verzoek van de directeur of coördinator van een opleiding besluiten de algemene geldigheid van de resultaten van de Praktische Oefening van een specifieke onderwijseenheid te verlengen.
10. Inzagerecht. Binnen een termijn van 6 weken vanaf de dag waarop de uitslag van de beoordeling van een Praktische Oefening bekend is gemaakt krijgt de student die aan een Praktische Oefening heeft deelgenomen op verzoek toelichting op- dan wel inzage in het beoordeelde werk. De eisen gesteld aan -aanwezigheid en -de te leveren prestaties, dienen voor aanvang van het vak schriftelijk, in de cursusdocumentatie te worden gepubliceerd.
11. ~~Beroep. Uitsluiting van deelname aan het tentamen op grond van een onvoldoende beoordeling van de Praktische Oefening geldt als een beslissing van de Examencommissie waartegen binnen zes weken na bekendmaking van de uitsluiting, beroep kan worden aangetekend bij het CBE. De Examencommissie kan een student, indien deze bezwaar maakt tegen uitsluiting van het tentamen op grond van een onvoldoende beoordeling van de Praktische Oefening of reeds bij het CBE beroep heeft aangetekend tegen deze uitsluiting, toe staan voorwaardelijk deel te nemen aan het tentamen. Afhankelijk van de uitkomst van de bezwaar- of beroepsprocedure zal dan het betreffende tentamen door de Examencommissie als *geldig* of *ongeldig* worden verklaard~~ [4]

[4] Volgend de uitspraak van de CBE van 5 november 2025 is artikel 10, lid 11 niet langer geldig.

Artikel 11. Onregelmatigheden waaronder fraude waaronder plagiaat

1. Onder een onregelmatigheid wordt verstaan: ieder handelen of nalaten van een student in strijd met de regels, richtlijnen, aanwijzingen en instructies met betrekking tot het afleggen van tentamens.
2. Onder fraude wordt verstaan: iedere onregelmatigheid waardoor een juist oordeel over haar/zijn of andermans kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt. Onder fraude wordt eveneens verstaan het vervalsen of weglaten van gegevens teneinde de uitkomst van onderzoek te beïnvloeden (datafraude). Onder fraude kan tevens worden verstaan het handelen in strijd met hetgeen bepaald is in het zevende, achtste, negende of elfde lid van artikel 9 of het zevende, achtste, negende of elfde lid van artikel 9A. Het als eigen werk presenteren van werk uitbesteed aan kunstmatige intelligentie waaronder zogenaamde ‘large language models’ wordt eveneens als fraude beschouwd.
3. Onder plagiaat[5] wordt verstaan: het overnemen van eigen- of andermans werk zonder correcte bronvermelding. Indien het overnemen van eigen of andermans werk erin resulteert dat een juist oordeel over kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk wordt belemmerd, wordt dit beschouwd als fraude.
4. De Examencommissie treft maatregelen om onregelmatigheden te voorkomen.
5. Indien de Examencommissie een document aanmerkt als het product van onregelmatig handelen waaronder fraude, waaronder plagiaat, zal de Examencommissie dit document ongeldig verklaren.
6. In geval van een onregelmatigheid niet zijnde fraude, kan werk ongeldig worden verklaard.
7. In geval van fraude kan de overtreder tevens worden uitgesloten van de deelname aan tentamens voor de duur van ten hoogste een jaar.
8. De Examencommissie kan de examinator van het betreffende onderdeel mandateren een document aan te merken als het product van onregelmatig handelen om het document -bij wijze van sanctie- ongeldig te verklaren.
9. In geval van constatering door de examinator van het betreffende onderdeel van een onregelmatigheid, zal de examinator daarvan verslag uitbrengen aan de Examencommissie. In dit verslag dient te worden vermeld in strijd met welke regel, aanwijzing of instructie de student heeft gehandeld of aan welke regel, aanwijzing of instructie geen gevolg werd gegeven. Tevens dient te worden vermeld welk document of welke documenten in aanmerking komen voor ongeldigverklaring.
10. Een student wiens werk vanwege onregelmatig handelen of nalaten ongeldig wordt verklaard, wordt van deze sanctie onverwijld, onder vermelding van de geconstateerde onregelmatigheid of overtreding en de getroffen maatregel, op de hoogte gesteld.
11. In geval van fraude volgens het tweede lid van dit artikel, gepleegd door een student kan de Examencommissie deze student -bij wijze van sanctie- voor een termijn van ten hoogste een jaar het recht ontnemen een of meer daarbij aan te wijzen tentamens of examens af te leggen. Vervangende, elders gedurende de schorsingsperiode met succes afgelegde tentamens, zullen niet worden erkend. Bij ernstige fraude kan de Examencommissie het College van Bestuur verzoeken de inschrijving van de fraudeur voor de opleiding definitief te beëindigen.
12. In geval van constatering door de examinator van het betreffende onderdeel van een

[5] Voorbeelden van plagiaat zijn (niet uitputtend):

- het gebruik maken van andermans teksten zonder vermelding van de bron.
- het overnemen van andermans structuur van een tekst of het overnemen van andermans ideeën zonder vermelding van de bron.
- het niet duidelijk aangeven dat in de tekst letterlijke of bijna letterlijke citaten zijn overgenomen.
- het indienen van een zelfde of vergelijkbare tekst voor verschillende opdrachten.

onregelmatigheid waaronder fraude, zal de examinator daarvan verslag uitbrengen aan de Examencommissie. Dit verslag dient tenminste in te gaan op de geconstateerde handeling(en) en de reden waarom deze als onregelmatigheid worden aangemerkt. In geval van fraude dient tevens te worden ingegaan op wijze van frauderen alsmede de redenen waarom de examinator het handelen of nalaten van handelen als fraude bestempelt.

13. Indien een verdenking van fraude wordt uitgesproken door een ander dan de examinator van het betreffende onderdeel dient de secretaris van de Examencommissie te onderzoeken of van een onregelmatigheid of fraude sprake is. De secretaris brengt van haar/zijn bevindingen verslag uit aan het Dagelijks Bestuur van de Examencommissie.
14. In geval van een verdenking van fraude uitgesproken door de examinator van het betreffende onderdeel, besluit de secretaris van de Examencommissie namens het Dagelijks Bestuur van de Examencommissie, op grond van de door de examinator in het verslag tot uitdrukking gebrachte verdenking van fraude, of een student wordt beschuldigd van een onregelmatigheid of fraude.
15. Indien de verdenking van fraude wordt uitgesproken door een ander dan de examinator van de betreffende onderdeel besluit het Dagelijks Bestuur van de Examencommissie, op grond van de door de secretaris van de Examencommissie in zijn verslag tot uitdrukking gebrachte verdenking van fraude, of een student wordt beschuldigd van een onregelmatigheid of fraude.
16. Indien een student door de Examencommissie wordt beschuldigd van fraude wordt de betreffende student onmiddellijk op de hoogte gesteld van de beschuldiging. In de beschuldiging gaat de Examencommissie in op de aard en de redenen van de beschuldiging. Tevens gaat de beschuldiging vergezeld van het rapport op basis waarvan tot beschuldiging is overgegaan.
17. Voordat de Examencommissie een beslissing neemt tot het opleggen van nadere sancties als bedoeld in de leden 5, 6 en 7 van dit artikel, stelt zij de student in de gelegenheid zich tegen de beschuldiging te verweren. Het is aan de Examencommissie om te besluiten of dit verweer al dan niet schriftelijk zal plaatsvinden.
18. Studenten zijn steeds verantwoordelijk voor het werk waarvan zij het (mede) auteurschap opeisen. Tevens is een student steeds verantwoordelijk voor het werk wat in haar/zijn naam of mede in haar/zijn naam wordt ingeleverd. Indien een werkstuk in groepsverband is geschreven zijn alle leden van de groep in geval van fraude aansprakelijk. In uitzonderlijke individuele gevallen kan de Examencommissie hiervan afwijken.
19. Indien een onregelmatigheid of fraude wordt ontdekt nadat een deelcijfer dan wel eindcijfer voor een onderdeel is vastgesteld is de Examencommissie bevoegd dit cijfer nietig te verklaren. Deze bevoegdheid verjaart een jaar na ontdekking, maar uiterlijk bij de uitreiking van het diploma.

Artikel 12. Vragen en opgaven

1. De vragen en opgaven van het tentamen gaan de tevoren bekendgemaakte bronnen waaraan de examenstof is ontleend, niet te buiten. De precieze omvang van de stof en de wijze van tentaminering worden bij aanvang van het onderwijs dat op het tentamen voorbereidt bekend gemaakt.
2. Een examinator moet de resultaten van een gedeelte van een tentamen of delen van een tentamen registreren.
3. De Examencommissie zorgt ervoor dat tentamenopgaven ten minste vijf jaar en individuele uitwerkingen alsmede werkstukken en referaten ten minste drie jaar worden bewaard.

Artikel 13. Uitslagen tentamens en nabesprekingen

Aanvullend op hetgeen in de Onderwijs- en Examenregelingen omtrent tentaminering is vermeld, geldt:

1. De termijn waarop de schriftelijke uitslag wordt gepubliceerd is maximaal 10 werkdagen na de dag waarop het tentamen is afgelegd. De examinator zorgt voor 10 uur 's ochtends van de dag waarop de termijn voor het bekendmaken van de tentamenuitslag afloopt, voor aanlevering van de tentamenuitslag aan de onderwijsadministratie, die vervolgens op dezelfde dag zorgt voor de verwerking en publicatie van de uitslag.
2. Voor zover van tevoren kan worden voorzien dat de vastgestelde nakijktermijn voor examinatoren door bijzondere omstandigheden niet haalbaar is, wordt dit vermeld op het tentamenformulier. Tevens wordt vermeld wanneer de uitslag dan wel kan worden verwacht. Hiervoor wordt voor het afnemen van het tentamen toestemming gevraagd aan de opleidingsdirecteur.
3. Het toegekende cijfer is 6 weken na de tentamendatum definitief vastgesteld, behoudens in het geval zich nieuwe feiten en omstandigheden voordoen.
4. Na publicatie van de tentamenresultaten op ProgRESS WWW moeten de plaats en tijd van de inzage door de examinator op Brightspace worden vermeld. De student heeft desgewenst recht op een mondelinge toelichting van de gegeven beoordeling.
5. Bij herhaling van het tentamen geldt het hoogst behaalde cijfer.
6. Zodra de student op het tentamen verschijnt, is zij of hij gehouden het antwoordformulier in te leveren en zal de faculteit een cijfer registreren. Een verzoek van een student om het ingeleverde werk niet te beoordelen, wordt derhalve niet gehonoreerd.

Artikel 14. Omstandigheden die een correct oordeel over kennis, kunde en inzichten verhinderen

1. Indien er sprake is van zodanige omstandigheden ten aanzien van een tentamen of een onderdeel daarvan, dat een juist oordeel over de kennis, het inzicht en de vaardigheden van een examinandus niet mogelijk is, kan de Examencommissie het tentamen of het betreffende onderdeel daarvan ongeldig verklaren voor zowel een enkele examinandus als een groep van examinandi.

Artikel 15. Nadere regeling goedkeuring bachelorprogramma

1. Een verzoek tot goedkeuring van het onderwijsprogramma voor de bacheloropleiding wordt door de examinandus ingediend bij de Examencommissie minimaal 6 weken voor de aanvang van het bachelorafstudeerwerkstuk.
2. De Examencommissie beslist binnen 4 weken na ontvangst van het verzoek omtrent het programma. De student wordt binnen 2 weken na de beslissing van de Examencommissie hiervan via ProgRESS WWW op de hoogte gesteld.
3. De goedkeuring is geldig zolang de in het programma opgenomen vakken qua vaknaam en vakcode worden aangeboden, maar in elk geval tot en met de laatste dag van het academisch jaar volgend op dat waarin de goedkeuring is verleend.

Artikel 16. Nadere regeling goedkeuring masterprogramma

1. Een verzoek tot goedkeuring van het onderwijsprogramma voor de masteropleiding wordt door de examinandus ingediend bij de Examencommissie minimaal 2 maanden voor de aanvang van het masterafstudeerwerkstuk.

2. De Examencommissie beslist binnen 4 weken na ontvangst van het verzoek omtrent het programma. De student wordt binnen 2 weken na de beslissing van de Examencommissie hiervan via ProgRESS WWW op de hoogte gesteld.
3. De goedkeuring is geldig zolang de in het programma opgenomen vakken qua vaknaam en vakcode worden aangeboden, maar in elk geval tot en met de laatste dag van het academisch jaar volgend op dat waarin de goedkeuring is verleend.

Artikel 17. Getuigschrift, diplomasupplement en verklaring afgelegde tentamens

1. Ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd, wordt door de Examencommissie een getuigschrift met diplomasupplement uitgereikt. Het getuigschrift en diplomasupplement worden door de voorzitter en secretaris van de Examencommissie ondertekend. De uitreiking geschiedt in het openbaar, tenzij de Examencommissie anders heeft bepaald.
2. Op het diplomasupplement wordt vermeld, welke onderdelen het examen omvat.
3. Degene die meer dan een tentamen met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd examen wordt uitgereikt, ontvangt desgevraagd een verklaring waarin de tentamens zijn vermeld die met goed gevolg zijn afgelegd.
4. Aan de geëxamineerde van een bacheloropleiding wordt een bachelorgetuigschrift uitgereikt, vergezeld van het diplomasupplement.
5. Aan de geëxamineerde van een masteropleiding wordt een mastergetuigschrift uitgereikt, vergezeld van het diplomasupplement.

Artikel 18 Afstudeerwerkstukken en Pre-MSc research papers

Artikel 18.1 Inleiding

1. Dit artikel bevat algemene regels die gelden voor alle afstudeerwerkstukken voor de bachelor- en masteropleidingen en de pre-master- of schakelprogramma's van de Faculteit Economie en Bedrijfskunde van de RUG.
2. Dit artikel wordt nader uitgewerkt en aangevuld in een *Handleiding afstudeerwerkstukken* en een *Beoordelingsformulier afstudeerwerkstukken*. Deze documenten kunnen per opleiding verschillen.
3. De in het tweede lid van dit artikel vermelde handleiding bevat in ieder geval nadere informatie over de eisen aan de toelating, de aanmeldingsprocedure, het onderwerp, de vorm en vormgeving en de eindtermen van het afstudeerwerkstuk alsmede informatie over de begeleiding en de beoordelingsprocedure.
4. Het in het tweede lid van dit artikel vermelde beoordelingsformulier is een lijst met beoordelingsaspecten die expliciet worden gehanteerd bij de vaststelling van het eindcijfer.
5. De in het tweede lid van dit artikel vermelde documenten worden voor de aanvang van het collegejaar vastgesteld en beschikbaar gesteld via het onderwijsbureau of, voor studenten van de EMFC (*Executive Master of Finance and Control*), via het opleidingssecretariaat.

Artikel 18.2 Beoordelingsprocedure Bachelorafstudeerwerkstuk en Pre-MSc Research Paper

1. Bij de beoordeling van het Bachelorafstudeerwerkstuk en Pre-MSc Research Paper wordt gebruik gemaakt van het Assessment Form Bachelor Thesis.

2. De beoordelingsaspecten die deel uitmaken van het in het eerste lid van dit artikel genoemde formulier worden op evenwichtige wijze in het eindcijfer tot uitdrukking gebracht. Afzonderlijke opleidingen kunnen deze beoordelingsaspecten nader accentueren en verfijnen en desgewenst wegingsfactoren toevoegen.
3. Een mondelinge verdediging en/of presentatie kan onderdeel uitmaken van de beoordeling.
4. Het Bachelorafstudeerwerkstuk en de Pre-MSc Research Paper kunnen worden ingebed in een vaardighedentraject of seminar.
5. Het cijfer voor het Bachelorafstudeerwerkstuk en de Pre-MSc Research Paper wordt bepaald door twee examinatoren op basis van het werkstuk dat is afgeleverd voor of op een vastgestelde einddatum en aan de hand van vooraf vastgestelde beoordelingsaspecten (zie het tweede lid van dit artikel).
6. Alvorens tot een gezamenlijk oordeel te komen over het toe te kennen cijfer, vormen de examinatoren onafhankelijk van elkaar een oordeel over het werkstuk.
7. Indien aangewezen als examinator voor de Bacheloropleidingen, kan de begeleider tevens optreden als examinator.
8. Indien het werkstuk niet wordt beoordeeld door een examinator die tevens als begeleidend docent heeft opgetreden, wordt het oordeel over het beoordelingsaspect ‘proces’ door beide examinatoren gevormd op basis van een beknopt verslag van de begeleidend docent. Dit verslag mag door de begeleider zowel in mondelinge als ook in schriftelijke vorm worden geleverd. Het oordeel ten aanzien van het proces zoals opgetekend op het beoordelingsformulier dient een reflectie te zijn van het verslag van de begeleidend docent.
9. Behoudens de in het tiende lid van dit artikel beschreven situatie ontvangt de examinandus binnen 10 werkdagen na de in het vijfde lid van dit artikel vermelde einddatum een afschrift van het ingevulde beoordelingsformulier met daarop het oordeel per beoordelingsrubriek en de beoordeling van het werkstuk in de vorm van een cijfer. De tekst per rubriek dient het toegekende cijfer afdoende te rechtvaardig. In geval het werkstuk als onvoldoende wordt beoordeeld dient deze rechtvaardiging van het cijfer de student afdoende informatie te verschaffen om het werkstuk te kunnen verbeteren.
10. In het geval van een verschil van oordeel tussen de twee examinatoren wordt een van beide examinatoren vervangen door een onafhankelijke derde examinator, die daartoe wordt benaderd door de onderwijscoördinator of opleidingsdirecteur van de opleiding of het profiel. De onafhankelijke derde examinator bepaalt op basis van zowel het werkstuk als de beoordelingen met welke van de in het vijfde lid van dit artikel genoemde examinatoren zij/hij een gezamenlijk oordeel over het werkstuk zal vormen. Beiden komen, binnen 20 werkdagen na de einddatum waarnaar in het vijfde lid van dit artikel wordt verwezen, gezamenlijk tot een eensluidend oordeel en stellen het cijfer vast. Dit cijfer wordt de examinandus onverwijld medegedeeld.
11. Indien het afstudeerwerkstuk als onvoldoende wordt gekwalificeerd, heeft de betreffende student eenmalig de mogelijkheid om een reparatie uit te voeren, binnen een door de opleiding vastgestelde termijn. Het gerepareerde werkstuk wordt beoordeeld met een cijfer niet hoger dan een 6.
12. De student ontvangt binnen 10 werkdagen na het verstrijken van de in het elfde lid van dit artikel genoemde termijn voor de reparatie een afschrift van het ingevulde beoordelingsformulier met daarop het oordeel per beoordelingsrubriek en de beoordeling van het gerepareerde werkstuk in de vorm van een cijfer. De tekst per rubriek dient het toegekende cijfer voldoende te rechtvaardigen.
13. Ook in het geval van een verschil van oordeel tussen de examinatoren ten aanzien van de reparatie, wordt een van beide examinatoren vervangen door een

onafhankelijke derde examinator, die daartoe wordt benaderd door de onderwijscoördinator of opleidingsdirecteur van het de opleiding of het profiel. De onafhankelijke derde examinator bepaalt op basis van zowel het werkstuk als de beoordelingen met welke van de in het vijfde lid van dit artikel genoemde examinatoren zij/ hij een gezamenlijk oordeel over het werkstuk zal vormen. Beiden komen, binnen 20 werkdagen na de einddatum waarnaar in het vijfde lid van dit artikel wordt verwezen, gezamenlijk tot een eensluidend oordeel en stellen het cijfer vast. Dit cijfer wordt aan de examinandus onverwijld medegedeeld.

14. Blijft het werkstuk ook na reparatie onvoldoende, dan dient de student zich opnieuw in te schrijven voor het afstudeerwerkstuk.

Artikel 18.3 Beoordelingsprocedure Masterafstudeerwerkstuk

1. Bij de beoordeling van het masterafstudeerwerkstuk wordt gebruik gemaakt van het Assessment Form Master Thesis.
2. De beoordelingsaspecten die deel uitmaken van het in het eerste lid van dit artikel genoemde formulier worden op evenwichtige wijze in het eindcijfer tot uitdrukking gebracht. Afzonderlijke opleidingen kunnen deze beoordelingsaspecten nader accentueren en verfijnen en desgewenst wegingsfactoren toevoegen.
3. Indien de student extern een afstudeerproject doet, kan de begeleider vanuit de universiteit de begeleider in het bedrijf of de organisatie om advies vragen over het aspect ‘proces van de praktische uitvoering van het onderzoek’.
4. Een mondelinge verdediging maakt onderdeel uit van de beoordeling.
5. Het cijfer voor het Masterafstudeerwerkstuk wordt bepaald door twee examinatoren op basis van het werk dat is afgeleverd op een vastgestelde einddatum en aan de hand van vooraf vastgestelde beoordelingsaspecten (zie het tweede lid van dit artikel).
6. Alvorens tot een gezamenlijk oordeel te komen over het toe te kennen cijfer vormen examinatoren onafhankelijk van elkaar een oordeel over het werkstuk.
7. Indien aangewezen als examinator voor de Masteropleidingen, kan de begeleider tevens optreden als examinator.
8. Indien het werkstuk niet wordt beoordeeld door een examinator die tevens als begeleidend docent heeft opgetreden, wordt het oordeel over het beoordelingsaspect ‘proces’ door beide examinatoren gevormd op basis van een kort verslag van de begeleidend docent. Dit verslag mag door de begeleider zowel in mondelinge als ook in schriftelijke vorm worden geleverd. Het oordeel ten aanzien van het proces zoals opgetekend op het beoordelingsformulier dient een reflectie te zijn van het verslag van de begeleidend docent.
9. Indien de student extern een afstudeerproject doet, kan de eerste examinator de begeleider in het bedrijf of de organisatie om advies vragen over het aspect ‘proces van de praktische uitvoering van het onderzoek’.
10. Indien de examinatoren van mening zijn dat het ingeleverde werkstuk na een verdediging voor een voldoende in aanmerking zou kunnen komen, wordt de examinandus in de gelegenheid gesteld het werkstuk toe te lichten en te verdedigen. Indien echter de examinatoren van mening zijn dat het werkstuk niet voor een voldoende in aanmerking kan komen, beoordelen zij het werk zonder mondelinge toelichting of verdediging door de examinandus.
11. In geval van een mondelinge verdediging vindt die plaats binnen 15 werkdagen na de einddatum waarnaar in het vijfde lid van dit artikel wordt verwezen, tenzij van tevoren om dringende redenen anders is afgesproken. Beide examinatoren zijn bij de verdediging aanwezig. Op verzoek van student of examinator kan een externe

begeleider bij de mondelinge verdediging aanwezig zijn, maar deze heeft ten aanzien van de beoordeling slechts een adviserende stem.

12. Na afloop van de verdediging wordt bepaald of het werkstuk wordt beoordeeld met een voldoende of een onvoldoende en wordt het cijfer door beide examinatoren vastgesteld.
13. Behoudens in situaties waarin de examinatoren verschillend oordelen over het werkstuk, ontvangt de examinandus binnen 15 werkdagen na de vastgestelde einddatum een afschrift van het ingevulde beoordelingsformulier met daarop het oordeel per beoordelingsrubriek en de beoordeling van het werkstuk in de vorm van een cijfer. De tekst per rubriek dient het toegekende cijfer voldoende te rechtvaardigen. Deze rechtvaardiging dient, in geval het werkstuk als onvoldoende is beoordeeld, de student voldoende informatie te verschaffen om het werkstuk te kunnen verbeteren.
14. In het geval van een verschil van oordeel tussen de twee examinatoren wordt een van beide examinatoren vervangen door een onafhankelijke derde examinator, die daartoe wordt benaderd door de onderwijscoördinator of opleidingsdirecteur van het de opleiding of het profiel. De onafhankelijke derde examinator bepaalt op basis van zowel het werkstuk als de beoordelingen met welke van de in het vijfde lid van dit artikel genoemde examinatoren zij/hij een gezamenlijk oordeel over het werkstuk zal vormen. Beiden komen, binnen 20 werkdagen na de einddatum waarnaar in het vijfde lid van dit artikel wordt verwezen, gezamenlijk tot een eensluidend oordeel en stellen het cijfer vast. Dit cijfer wordt de examinandus onverwijld medegedeeld.
15. Indien het afstudeerwerkstuk als onvoldoende wordt beoordeeld, heeft de student eenmalig de mogelijkheid om een reparatie uit te voeren, binnen een door de opleiding vastgestelde termijn. De definitieve vaststelling van het cijfer vindt plaats aan het eind van deze termijn. Op verzoek van de student wordt hem toegestaan zijn reparatie mondeling te verdedigen. De reparatie wordt beoordeeld met een cijfer niet hoger dan een 6.
16. De student ontvangt terstond na vaststelling van het cijfer voor de reparatie een afschrift van het ingevulde beoordelingsformulier met daarop het oordeel per beoordelingsrubriek en de beoordeling van het gerepareerde werkstuk in de vorm van een cijfer. De tekst per rubriek dient het toegekende cijfer voldoende te rechtvaardigen.
17. In het geval van een verschil van oordeel tussen de twee examinatoren ten aanzien van de reparatie wordt een van beide examinatoren vervangen door een onafhankelijke derde examinator, die daartoe wordt benaderd door de onderwijscoördinator of opleidingsdirecteur van het de opleiding of het profiel. De onafhankelijke derde examinator bepaalt op basis van zowel het werkstuk als de beoordelingen met welke van de in het vijfde lid van dit artikel genoemde examinatoren hij een gezamenlijk oordeel over het werkstuk zal vormen. Beiden komen, binnen 20 werkdagen na de einddatum waarnaar in het vijfde lid van dit artikel wordt verwezen, gezamenlijk tot een eensluidend oordeel en stellen het cijfer vast. Dit cijfer wordt aan de examinandus onverwijld medegedeeld.
18. Blijft het werkstuk ook na de reparatie onvoldoende, dan dient de student zich opnieuw in te schrijven voor een Masterafstudeerwerkstuk.

Artikel 18.4 Openbaarheid Afstudeerwerkstukken

1. Het te beoordelen afstudeerwerkstuk is openbaar, omdat onderzoek en beoordeling verifieerbaar moeten zijn. Het werkstuk dient derhalve geen vertrouwelijke

gegevens te bevatten. In voorkomende gevallen mag gebruik worden gemaakt van een of meer vertrouwelijke bijlagen met aanvullende gegevens, die aan beide beoordelaars ter beschikking worden gesteld. Het afstudeerwerkstuk dient echter zelfstandig leesbaar te zijn en moet ook zonder vertrouwelijke bijlagen als een volwaardig werkstuk kunnen worden beschouwd.

2. Slechts indien daar zwaarwegende argumenten voor zijn, zulks ter beoordeling van de Examencommissie, kan
    a. de commissie het afstudeerwerkstuk voor een periode van maximaal een jaar zonder aanvullende eisen als vertrouwelijk aanmerken,
    b. de commissie het afstudeerwerkstuk zonder aanvullende eisen als permanent vertrouwelijk aanmerken.

Werkstukken die als vertrouwelijk zijn aangemerkt, zijn alleen vertrouwelijk ter inzage beschikbaar voor de begeleider, de medebeoordelaar, de opleidingsdirecteur, de toetscommissie van de Examencommissie en zo nodig voor de Examen- en Accreditatiecommissie. De beoordeling van de Examencommissie omtrent de vertrouwelijkheid dient steeds voorafgaand aan de beoordeling plaats te vinden op basis van het onderzoeksvoorstel. Een verzoek tot het vertrouwelijk verklaren dient ten minste zes weken voor de inleverdatum van het afstudeerwerkstuk bij de Examencommissie te worden ingediend.

Artikel 19. Beroepsregeling

1. Tegen een beslissing van een examinator of van een Examencommissie kan beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor de Examens van de Rijksuniversiteit (via https://www.rug.nl/education/laws-regulations-complaints/cbe/beroepen-indienen of https://www.rug.nl/education/laws-regulations-complaints/complaintobjectionappeal).
2. Wordt beroep ingesteld tegen een beslissing van een examinator of tegen een beslissing van de Examencommissie, dan dient de appellant een met redenen omkleed beroepschrift binnen 6 weken na de beslissing te zenden aan het Centraal Loket Rechtsbescherming Studenten (CLRS) van de Rijksuniversiteit Groningen.
3. In zaken waarin het belang van de appellant een onverwijlde voorziening bij voorraad vordert, kan bij een met redenen omkleed verzoekschrift een voorlopige voorziening aan de voorzitter van het College van Beroep voor de Examens van de Rijksuniversiteit Groningen worden gevraagd.

Artikel 20. Wijziging regels en richtlijnen

Geen wijzigingen vinden plaats, die van toepassing zijn op het lopende studiejaar, tenzij de belangen van studenten hierdoor redelijkerwijs niet worden geschaad.

Artikel 21. Slotbepalingen

Bij interpretatieverschillen of twijfel tussen de Nederlandstalige versie en de Engelstalige versie van de Regels & Richtlijnen van de Examencommissie van FEB is de Nederlandstalige versie leidend.

Artikel 22. Inwerkingtreding

1. Deze regels en richtlijnen treden in werking op 1 september 2025.
2. Vastgesteld door de Examencommissie: 26/08/2025.

II Regeling Waardering Opdrachten en Deeltentamens

Artikel 1. Begripsbepaling toetsing

1. De toetsing van een vak kan bestaan uit een tentamendeel en een opdrachtdeel.
2. Het opdrachtdeel kan bestaan uit meerdere deelopdrachten. Op basis van de deelopdrachten wordt één opdrachtcijfer berekend.
3. Het tentamendeel kan bestaan uit meerdere deeltentamens. Op basis van de deeltentamens wordt één tentamencijfer berekend.
4. Conform artikel 9.3 van de OER Bacheloropleidingen en Bachelorprogramma's respectievelijk artikel 6.3 van de OER Masteropleidingen, wordt studenten tweemaal per jaar de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamendeel.

Artikel 2. Begripsbepaling opdrachtdeel

Onder opdrachtdeel wordt in deze regeling verstaan: het geheel van de in het kader van een vak uit te voeren (groeps)opdrachten, (groeps)presentaties, huiswerkopgaven, cases, practica en soortgelijke activiteiten alsmede de presentieverplichtingen en interactievoorwaarden (individueel zowel als groepsgewijs) van deelnemers aan deze (groeps)opdrachten, (groeps)presentaties, huiswerkopgaven, cases, practica, (wekelijkse) quizzen en soortgelijke activiteiten.

Artikel 3. Begripsbepaling tentamendeel

Onder het tentamendeel wordt in deze regeling verstaan het geheel van de -op door de faculteit bepaalde tijd en plaats en onder direct toezicht van een examinator- uit te voeren individuele toetsing van kennis, inzichten en vaardigheden van de student.

Artikel 4. Opdrachtcijfer

Indien in een vak verschillende opdrachten worden beoordeeld, wordt voor deze opdrachten uiteindelijk een gezamenlijk cijfer berekend, afgerond op één decimaal. Dit is het opdrachtcijfer.

Artikel 5. Tentamencijfer

Indien in een vak verschillende deeltentamens worden beoordeeld, wordt voor deze deeltentamens uiteindelijk een gezamenlijk cijfer berekend, afgerond op een decimaal. Dit is het tentamencijfer.

Artikel 6. Minimumeisen resultaten

Examinatoren kunnen eisen stellen aan het minimaal te behalen resultaat voor het opdrachtcijfer en het tentamencijfer.

Artikel 7. Wegingscoëfficiënten tentamencijfer en opdrachtcijfer

De wegingscoëfficiënten van tentamencijfer en opdrachtcijfer kunnen per vak variëren en worden bepaald door de examinator van het betreffende vak.

Artikel 8. Berekening eindcijfer

Het eindcijfer van een vak wordt berekend als het gewogen gemiddelde van het opdrachtcijfer en het tentamencijfer en uitgedrukt als een geheel getal. Het eindcijfer wordt uitsluitend berekend op basis van een tentamencijfer en/of een opdrachtcijfer.[6] Indien naar artikel 6 minimumeisen worden gesteld aan opdrachtcijfer en/of tentamencijfer en niet wordt voldaan aan een minimumeis, wordt het eindcijfer bepaald als het minimum van het gewogen gemiddelde (zoals vermeld in de eerste volzin van dit artikel) en een 5. In het geval niet wordt voldaan aan de minimumeis is het eindcijfer dus een 5 of lager.

Artikel 9. Registratie eindcijfer

1. Indien een student aan tenminste een deeltentamen of een deelopdracht heeft deelgenomen, dan dient voor die student een eindcijfer voor het betreffende vak te worden geregistreerd.
2. Voor een student die aan alle verplichte onderdelen van de toetsing van een vak heeft deelgenomen, wordt binnen twee weken nadat de eerste mogelijkheid van de laatst af te nemen toets is geweest een eindcijfer geregistreerd.
3. Voor een student die aan minstens een, maar niet aan alle verplichte onderdelen van de toetsing heeft deelgenomen, wordt binnen twee weken nadat de laatste herhaalmogelijkheid van alle toetsen heeft plaatsgevonden een eindcijfer geregistreerd.

Artikel 10. Archivering resultaten

1. Alleen het eindcijfer van het vak wordt doorgegeven aan de onderwijsadministratie van de faculteit en wel door de verantwoordelijke examinator.
2. De examinator van het betreffende vak is verantwoordelijk voor de archivering van het opdrachtcijfer en het tentamencijfer.

Artikel 11. Geldigheid opdrachtcijfer en tentamencijfer

Het opdrachtcijfer en het tentamencijfer blijven geldig zolang het betreffende vak in dezelfde vorm, inclusief de wegingscoëfficiënten, wordt getoetst, tenzij door of namens de examinator van tevoren anders wordt aangekondigd. Een wijziging van de geldigheidsduur van opdracht- en tentamencijfers dient uiterlijk bij aanvang van het vak schriftelijk of elektronisch aan studenten bekend te zijn gemaakt.

Artikel 12. Geldigheid cijfers deeltentamens

Een cijfer van een deeltentamen is slechts geldig in het (half)semester waarin het vak wordt aangeboden. De Examencommissie kan de examinator van het vak toestaan de geldigheidsduur van een deeltentamen uit te breiden.

[6] Merk op dat dit ook geldt indien de toetsing van een vak bestaat uit alleen een tentamen of meerdere deeltentamens. In dat geval wordt eerst het tentamencijfer bepaald (afgerond op een decimaal) hetgeen vervolgens wordt afgerond op een geheel getal dat dan het eindcijfer voor het vak is. Dit betekent dat bijvoorbeeld een gewogen gemiddelde van 6,45 voor twee deeltentamens leidt tot 6,5 als tentamencijfer en 7 als eindcijfer. Hetzelfde geldt indien de toetsing van een vak uit alleen een opdracht of meerdere deelopdrachten bestaat.

Artikel 13. Geldigheid cijfers deelopdrachten

Een cijfer van een deelopdracht is slechts geldig in het (half)semester waarin het vak wordt aangeboden. De Examencommissie kan de examinator van het vak toestaan de geldigheidsduur van een deelopdracht uit te breiden.

Artikel 14. Het opdrachtcijfer dat voor meer dan 25% meetelt in het eindcijfer

Indien het opdrachtcijfer voor meer dan 25% meetelt bij het bepalen van het eindcijfer geldt het volgende:

a) het tentamencijfer zoals gedefinieerd in artikel 5 moet minimaal een 5,0 bedragen,
b) indien het opdrachtcijfer minder dan een 5,5 is of niet voldoet aan de op basis van artikel 6 gestelde minimumeisen, wordt nog binnen het semesterblok waarin het vak wordt aangeboden eenmaal een reparatieopdracht verstrekt waarbij de student alsnog in staat wordt gesteld om voor het einde van het betreffende blok het opdrachtcijfer te verbeteren tot maximaal een 5,5 of te voldoen aan de op basis van artikel 6 gestelde minimumeisen.

Artikel 15. Het opdrachtcijfer dat voor 25% of minder meetelt in het eindcijfer

Indien het opdrachtcijfer zoals gedefinieerd in artikel 4 voor maximaal 25% meetelt bij het bepalen van het eindcijfer, hoeft in het betreffende semesterblok geen reparatiemogelijkheid te worden aangeboden. Indien minimale eisen gesteld zijn aan het opdrachtcijfer is artikel 14.b van overeenkomstige toepassing.

Artikel 16. Vorm van tentamens en hertentamens

Indien het in artikel 1 genoemde tentamendeel in de vorm van meerdere deeltentamens wordt afgenomen, verplicht dit de faculteit niet om ook de tweede gelegenheid tot het afleggen van het tentamendeel in de vorm van meerdere deeltentamens af te nemen.

Artikel 17. Reparatie deeltentamens

Voor deeltentamens hoeft geen reparatiemogelijkheid conform artikel 14.b van deze regeling te worden aangeboden.

Artikel 18. Resultaten als ingangseisen voor tentamens en opdrachten

Tenzij in de FEB OER anders is gesteld, geldt dat:

1. Een opdrachtcijfer geen ingangseis mag zijn voor deelname aan (deel)tentamens.
2. Een (deel)tentamencijfer geen ingangseis mag zijn voor deelname aan opdrachten.

Artikel 19. Bekendmaking beoordelingscriteria

De criteria voor het beoordelen van de opdrachten, de wijze waarop de beoordeling meeweegt in het eindcijfer van het vak alsmede de herhalingsmogelijkheden, moeten uiterlijk bij aanvang van het vak schriftelijk of elektronisch aan de studenten bekend gemaakt zijn.

Artikel 20. Slotbepalingen

Bij interpretatieverschillen of twijfel tussen de Nederlandstalige versie en de Engelstalige versie van deze regeling is de Nederlandstalige versie leidend.